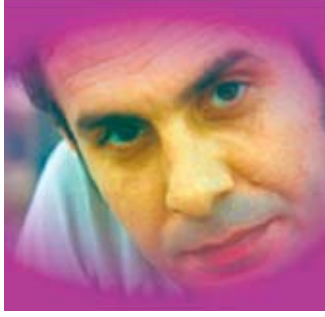

Kısa ..Kısa Kısa..Kısa..K..

Kürt şiiri antolojisi bir başlangıç

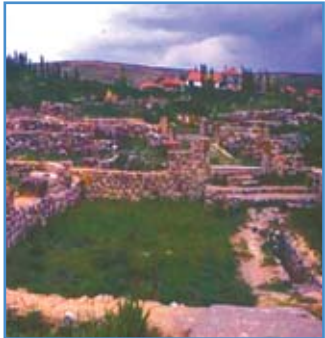
Kürtçe şiirin ilk antolojisini hazırlayan Selim Temo, Kürt edebiyatı üzerine birçok çalışmanın sırada olduğunu söylüyor. Kürt edebiyatı ilk defa bir şiir

antolojisine kavuştu. Şair ve yazar Selim Temo'nun beş yıllık yoğun bir çalışmanın ardından hazırladığı "Kürt Şiir Antolojisi" Agora Yayınevi tarafından iki cilt halinde yayınlandı. 1200 yıllık Kürt şiir tarihinin birikimini ortaya koyan eser, 293 şairin 520 şiirini içeriyor. 1600 sayfalık antolojide, şiirlerin Kürtçe asıllarıyla birlikte Türkçe çevirileri de yer alıyor. Kürtçenin bütün lehçelerinde yazan şairlerin kısa özgeçmişlerine de yer verdiği antolojide, ilk cilt 20. yüzyılın başına kadar olan dönemi, ikinci cilt ise son yüzyılda yaşamış şairleri kapsıyor.

İlk demir atölyesi gün ışığına çıkarıldı

Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Arkeoloji Bölümü Öğretim Üyesi Alacahöyük Kazı Başkanı Prof. Dr. Aykut Çınaroğlu, ören yerinde yaptıkları kazı çalışmalarının sonucunda Eski Tunç Çağı tabakasında dünyanın en eski demir atölyesini gün ışığına çıkardıklarını bildirdi.

Prof. Dr. Çınaroğlu, dünyanın ilk demir eseri olan 'altın kabızlı hançer'in Alacahöyük'teki prens ve prenses mezarlarında bulunduğunu hatırlattı. Kazılar hakkında bilgi veren Çınaroğlu, "Bu yılki çalışmalarda Eski Tunç Çağı tabakasında dünyanın ilk demir atölyesini ve bazı demir eserleri bulduk. Hititlerin günlük yaşamları ile ilgili mevcut bilgilerimizi pekiştirmemize yarayan buluntular içinde seramik ve taş eserler de yer alıyor" diye konuştu.

Firavunun penisini çaldılar

Hazine avcılarının defalarca yağmasına maruz kalan Mısır piramitleri büyük tahribata uğradı. Hakkında fazla bilgi

bulunmayan ancak Mısır firavunları arasında en ünlülerinden birisi olan Tutankamon'da bu yağmalardan nasibini aldı. MÖ bin 400'lerde 18 yaşında ölen firavun Tutankamon'un Kahire'deki mumyasının 2'inci Dünya Savaşı sırasında soyulduğu ortaya çıktı. 1926'da bulunan Tutankamon'un boynundaki mücevher ile penisinin çalındığı anlaşıldı.

EKİM DEVRİMİ'NİN 90'CI YILINDA; Sovyet Sinema Sanatının Dünya Çapındaki Başarısı

'Potemkin Zirhlisi' Sergey M.Eisenstein

Sevim AKYÜREK / Arkeolog

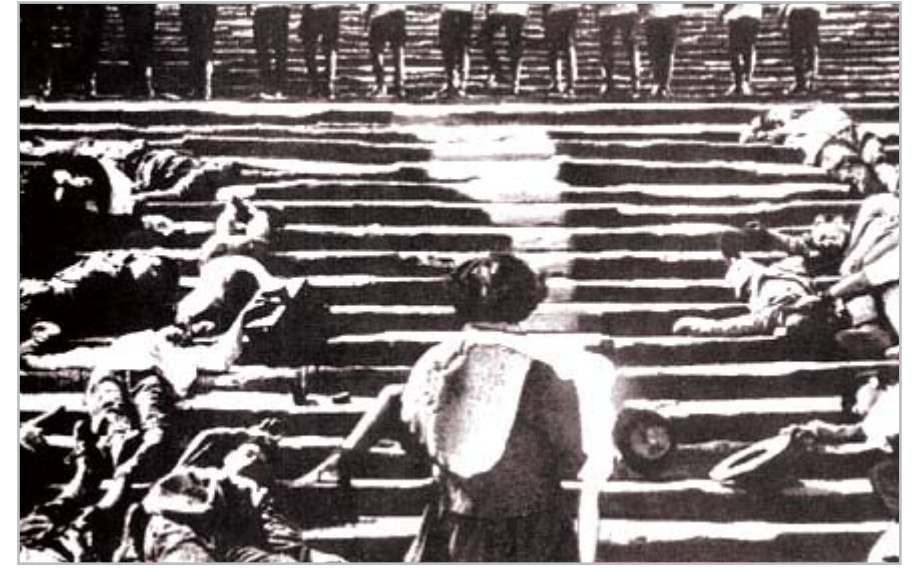

Yönetmen Sergei Eisenstein
Yapımcı Jacob Bliokh
Senaryo yazarı Nina Agadzhanova Nikolai Aseyev Sergei M. Eisenstein Sergei Tretyakov
Oyuncular Aleksandr Antonov Vladimir Barsky Grigori Aleksandrov Ivan Bobrov
Film müzikleri Edmund Meisel Mark-Andreas Schlingensiefen
Yapım yılı, ülkesi 21 Aralık 1925, Sovyetler Birliği
Dağıtım şirketi Goskino
Süre 75 dakika
Dil Rusça
Tür Dram Savaş

si istenir. Sovyet halkı ve yeni yetişmekte olan genç nesil, bir zamanlar Odessa ve St.Petersburg'da özgürlükleri için canlarını veren yiğit evlatlarının yaşamlarını öğrenmek, unutmamak zorundadır. Görev 28 yaşındaki bir gençte Sergey M. Eisenstein'e verilir. "Grev" adlı yaptığı bir filmle dikkati üzerinde toplandı. Eisenstein'a verilen proje "1905 yılı" aslında çok genişti. Dönem Rus-Japon savaşından

Moskova'daki ayaklanmaya kadar geçen olayları kapsıyordu. Eisenstein "1905 yılı" adlı senaryonun geniş olay dizisinden sadece Potemkin Zirhlisi'ndeki ayaklanmayı ve Odessa merdivenleri bölümünü ele aldı. Böylelikle 1905 yılının temel özelliklerini kendinde toplayan, derli toplu, sağlam yapı bir film ortaya koydu. Savaş sırasında Sovyet ordusuna istihkamacı olarak katılmış, boş zamanlarını sanat ve tiyatro sorunlarını okuyarak geçiren bir gençti. 1925 Aralık ayına kadar bir filmin hazır olması istendiğinde, Sergey M. Eisenstein'in önünde sadece üç ay vardı. Kendisine ülkede tüm deniz donanmalarından yararlanma yetkisi verildi. O filmde oynatacak oyuncularında aradığı tanrı vergisi yetenek yerine, dış görünüşleri ile doğru kişilerin seçiminin önemli olması gereğine inanıyordu. Ve böyle de yaptı. Oyuncularını halktan seçti. Odessa merdivenlerinde ki katliamdan sağ kalan tanıklarla konuştu, olaylar sırasında orada bulunan ve olayın resimlerini çizen Fransız ressamla da tanıştı. Filmin beş bölümü şu başlıklardan oluşur: "İnsanlar ve Solucanlar", "Denizde Dram", Ölüm Adalet Arıyor", "Odessa Merdivenleri", "Filolya Karşılaşma", "1922'de Devlet Yüksek Sinema Teknik Okulu kurmasının ardından 1925 yılında çekilmiştir. Yönetmeni Sergei Eisenstein olan bir sessiz filmidir. Ve dünya sinemasının bayyapıtları ara-

sında gösterilen, tüm zamanların en önemli filmlerinden biri olan 'Potemkin Zirhlisi'ni yarattı. 1905 devrimini anlatan film aynı zamanda Eisenstein'in sinemada yaptığı devrimi de simgeler. Potemkin Zirhlisi, her seyircinin kolaylıkla anlayabileceği bir sadeliktedir. Çünkü Eisenstein'in amacı, söylemek istediğini en kestirme ve en etkili yolda ortaya koymaktır. Bu sadelik ve açıklık Potemkin Zirhlisi'nin, yarım yüzyıla yakın zamana, sinema alanında meydana gelen büyük gelişmelere rağmen; canlılığından tazeliğinden, yeniliğinden hiçbir şey yitirmemesini sağladı. Potemkinin zirhlisi, 1919'da Lenin'in sinemayı devletleştirip. 1958 yılında World's Fairde (Belçika, Brüksel) gelmiş geçmiş en iyi film seçilmiştir. Potemkin Zirhlisi 1905 Haziran ayında Odessa açıklarında şehirdeki genel grevi bastırarak için emir beklemekteydi. Baskılara karşı direnen halka karşı savasacak olan denizcilerde gemide, Çar'ın subayları tarafından baskı altında tutulmaktadır. Bir gün denizciler üzerinde kurtların kaynadığı bozuk elerden yapılan yemekleri yememe kararı alırlar. Bunun üzerine subaylar protesto yapan denizcileri geminin bir köşesine götürür, üzerlerine bir bez örtülür. Başka bir denizci grubundan onlara ateş açmaları istenir. Tam ateş açılacakken önder bir gemici " Kardeşler, kardeşlerinize ateş etmeyin" der. Ve o anki şaşkınlık ve subayların ateş çağrılarını arasında kalan denizciler bir tedirginlik sonrası ateş açmazlar. Ve büyük bir mücadelenin de kıvılcığını başlatmış olurlar. Gemi ele geçirilir subaylar öldürülür. Ama bu arada önder denizcide bir subay tarafından öldürülür. Geminin yönetimi ele geçiren 27 Haziranı 28'e bağlayan gece Odessa limanına götürülür. Denizciler şehirdeki grevi, Odessalılar ise Potemkin'deki denizcilerin ayaklanmasını desteklemektedir. Bu arada ceneze törenine katılan halk, göğsünün üstünde, " Bir kaşık çorba için öldü" yazısı asılmış denizciyi başına basar. Halk olaya önce ağlar, saygı gösterir, ziyaret eder kızır ve sonunda isyan eder. Tekneler gemiye yiyecek taşır. Halkla denizciler bütünleşmişlerdir, halk akın akın limana inmektedir.

Eisenstein 'Odessa Merdivenleri', filmin en vurucu bölümünü oluşturur. Merdivenlerdeki halk, Çar'ın askerlerinin üzerlerine açtığı ateş, panik ve tüm bunların olağanüstü bir ritimle sinema diline çevrilmesi, bu bölümün kazandığı üzü haklı çıkarır. Askerlerin tek sıra halinde, ateş ederek halkın üstüne yürümeleri, gerilim filmlerinde bile görülmeyecek bir etki yaratır ve Odessa merdivenleri boyun-

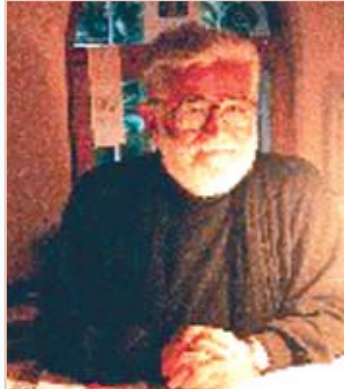

ca kaçma isteği uyandırır. Vurulan oğlunu kollarına alarak askelere doğru giden anne, filmin tek bireysel ögesidir. Çektiği tarifsiz acı, birbirinin üstüne atlayan görüntüler arasında kaynayıp gider. Bu sırada Sivastopol'dan gelmekte olan başka bir filodaki gemicilerle dayanışmaları ile film sona erer. 8 Temmuz 1905 ayaklanması başarısızlıkla sonuçlanmış, fakat aynı zamanda Çarlık rejiminin, ordu üzerindeki

mutlak otoritesini de sarsmıştı. Eisenstein, Sovyet sinemasında yapılacak bir çalışmada önce bir amaç olması gerektiğini söyler. Seyirci için Eisenstein, "Hepimiz bizim, bizim hepimiz için" sözünün geçerli olduğu Sovyetler Birliği'nde "sinemanın dolarla yönetilmeyen, iki üç kişinin cebini değil 150 milyon insanın kafası ve yüreği için filmler yapıldığını, Sovyet filmlerinin temelinde Sovyet halkının yaşamı vardır" der. Potemkin Zirhlisi, Eisenstein Film Rusya'da yayınlandıktan sonra Alman yayıncılar tarafından (kıyım ve şiddet sahneleri) makaslanıp sinemalara çıktı. Daha sonra film Naziler tarafından yasaklanıp yayından kaldırılmıştır. Ardından film devrim'e kıskırtıcı propaganda olduğunu düşünen İngiltere ve Fransa'da yasaklanmıştır. "Potemkin" bütün Rusya'da sinemalarda oynanmasında rağmen, mahkeme kararıyla diğer ülkelerin sinemalarında fazla gösterilmedi. Seyircileri şok eden sadece politik olaylar değil, O zamanın teknikleriyle gerçekleştirilen olağanüstü sahneleriydi.

Nazi propoganda sözcüsü Joseph Goebbels bile film için "Eşi benzeri olmayan şaheser. Bu filmi izleyen insan bir 'Bolşevik olabilir.' demistir.

Cengiz Bektaş (Denizli 26.11.1934)

Uğraşı alanım mimarlık...

Toprağın ilk kez sürüldüğü, yeryüzünde ilk yerleşmenin gerçekleştiği Anadolu benim ülkem... (Çayönü) Yeryüzünde ilk kentsel yaşamın yeşerdiği yer... (Orta Anadolu, Çatalhöyük)

Batı Anadolu'da ki, yeryüzünde kurulmuş ilk imparatorluk olan Hititlerin kentlerine göçebe ya da istilacı olarak gelen Greklerle kültür izdivancının doğduğu antik çağ kentlerinin oluşturduğu (Laodikia, Hierapolis, Colosae) üçgeni içinde doğdum. (Efes, Milet, Bergama, Priene) Gene orada ilkokul eğitimi gördüm. Selçuk mimarlığı ile de ilk orada karşılaştım. (Akhan... Sultan Han... Karatay...) Selçuklular, İran üzerinden gelmişlerdi Anadolu'ya, Orta Asya'dan... Daha sonra hemen hepsini gördüğüm, beni çok etkileyen kervansaraylarla donatmışlardı Anadolu'yu. Kervanlar için ilk devlet güvencesi burada oluşturulmuştu. Gerçekte liberal bir yönetimle, değişik kökenden insanları bir arada mutlu bir yaşama kavuşturmuşlardı Selçuklular...

Biz katılmasak da, ikinci dünya savaşında bütün yoklukları yaşadım ilkokulda. Sonra öğrenimim için İstanbul'a gittim. Doğu Roma İmparatorluğunun, sonra da Osmanlıların başkentine... Lisem Aya Sofia ile Süleymaniye arasındaydı. (Aya Sofia, Süleymaniye) Mimar olmak benim için doğal bir sonuçtu belki de... Ne olursa olsun, meslek seçiminde tek seçeneğimdi. Mimarlık eğitimimin yarısını İstanbul'da yarısını Almanya'da (Münih) yaptım. Öğrenimden sonra da bu ülkenin iki önemli ustasının kurdukları bir tasarım ortaklığına yöneten yardımcı mimar olarak iki yıl daha orada kaldım. Yasalara göre orada kalabilme izni alabilmek için "doktora" yapmalıydım. Yaptım, ama sınavına girip sonuçlandırmadım. O sürede iki yarışmaya katı-

lıp ödül aldım. Ankara'da ki Orta Doğu Teknik Üniversitesine çağrılınca yurda döndüm. Bir yıl üniversitenin Yapı İşleri Mimarlık Bürosunu yönettim. 1962 yılı sonunda ayrılıp mimarlık büromu kurdum. Altı yıllık süre içinde 25'in üzerinde yarışma kazandım, tanıdım, tasarım işi gelmeye başladı. Bir daha yarışma yapmadım. Bütün yaşamımda mimarlık adına tasarımdan başka hiç bir şey yapmadım.

Bütün bu yıllarım Anadolu'yu tanımakla geçti. Bürom baştan beri hep bir okul gibiydi. Gençlerle çalıştım hep.

Tasarlayıp, uygulamayı denetlerken ülkemizin yapım yöntemi, araç, malzeme olanaklarını öğreniyor bir yandan da öğretiyordum. 70'li yıllarım Halk Yapı Sanatımızı incelemekle geçti. Yörenin olanaklarına göre, taşla, kerpiçle, ahşapla, çelik, beton-armeyle yapı yaptım. Ülkemim koşullarını zorladım. Kimi yapı yöntemlerini, örneğin ön yapımı ilk deneyenlerden oldum.

1960'ların ortalarından beri yazarak, radyoda, TV'de konuşarak yayınladım. 2,3,4,5 baskı yaptı kitaplarım. 1960'tan beri yayınladığım şiir kitaplarımla, yaşama kültürü üzerine deneme kitaplarımla birlikte 100'ü geçtiler. Yaptığım kimi yapılar Cumhuriyet döneminin örnekleri arasına girdi.

Bütün bunları anlatmamın nedeni dalımı uygularken izlemeye çalıştığım ilkelermi açıklayabilmek içindir.

Mimarlık her şeyden önce bir içtir. Yani 3-4 boyutlu bir oyumdur. Bu iç dışını giyinir çıkar ortaya.

Göbeklitepe'den Afrodisyas'a

Mimar ve Öğretim Üyesi Cengiz Bektaş Çatalhöyük (kerpiç) Afrodisyas Müzeleri Mimar

Yer: Museum Schwab Seevorstadt 50 2502 Biel / Bienne
Tarih: 16.01.2008
Çarşamba
Saat: 18.00

Seminer Almanca verilecektir.

İşgalin en yüz kızartıcı sembolü

İngiliz Independent gazetesinin tanınmış yazarlarından Robert Fisk'in yaptığı ayrıntılı araştırmaya göre, Irak'ta 6 bin yıllık Sümer kentleri kalıntılarının yağmacıların eline düşmüş durumda. İşgal güçlerinin kurduğu askeri üsler de binlerce yıllık tarihi kalıntılara ve eserlere büyük zarar veriyor. Robert Fisk, medeniyetlerin beşiği olarak görülen Mezopotamya tarihinin bu şekilde yok edilmesini "işgalin en yüz kızartıcı sembolü" olarak niteliyor. Medeniyetlerin beşiği olarak görülen Irak'ta tam 10 bin arkeolojik alan bulunuyor.

Hazinelere taşınıyor
Sadace Nasiriyeh bölgesinde Sümerlerin kalıntılarının bulunduğu 840 alan var. İnsanlığın gelişimini göstermesi açısından büyük önem taşıyan bu tarihi kalıntılar, ABD işgalıyla birlikte büyük bir tehdidin altına

girmiş durumda. İngiliz Independent gazetesinin köşe yazarlarından Robert Fisk'in yaptığı ayrıntılı bir araştırma, bu tarihi kalıntıların hemen hemen hepsinin yağmacıların eline düştüğünü gösteriyor. Yağmacılar, altın ve mücevher gibi değerli eşyaları bulmak için tarihi alanlarda bilinçsizce kazı yapıyor. Aşiret liderlerinin ve Iraklı arkeologların da desteğini alan yağmacılar, giderek daha fazla organize oluyor ve buldukları hazineleri kamyonlarla, uçaklarla ve gemilerle Avrupa, ABD, Birleşik Arap Emirlikleri ve Japonya'ya taşıyor. Irak'taki tarihi alanlara zarar veren bir başka etkense işgal güçlerinin askeri üsleri.

Koleksiyoncuların zevki için

Örneğin ABD ordusunun dünyanın en eski kentlerinden Irak'ta 5 yıldır bir askeri üssü bulunuyor. Iraklı arkeologlara göre ABD ordusunun ağır askeri araçlarının yol açtığı sarsıntılı nedeniyle İncil'e göre Hz. İbrahim'in doğum yeri olan Ur, hergün deprem yaşıyor gibi oluyor. Robert Fisk, Irak'ta insanlık tarihinin yok olduğu uyarısında bulunuyor: "İnsanlık, lüks evlerinde güven içinde oturan özel koleksiyoncuların zevki için tarihi kaybediyor. Medeniyetlerin beşiği olarak görülen Irak'ın tarihinin yok edilmesi, yıkıcı işgalin en yüz kızartıcı sembollerinden birisi." Olayların farkına varan Iraklılar ise yok olan geçmişlerini koruyamama'nın çaresizliğini yaşıyor.

Bahçedeki Askerler

Isla Negra, Chile, Eylül 1973

Darbeden sonra görüldü askerler bir gece Neruda'nın bahçesinde, tutuyordular, ağaçları aramak için fenerlerini, küfrediyorlardı kendilerine tökezlenen taşlara. Yatak odasının penceresinden bakınca batık kalyonların fatihleri gibiydiler, kıyılar yağmalamayı bitirmek için denizden dönmüş.

Ölüyordu şair; kanser, yayılıyordu bedeninde, yuvarlıyordu onu yatağında, söndürmek için alevleri. Buna rağmen, merdivenleri çıkınca teğmen, yüzüze geliverdi Neruda onunla, dedi ki; Burada, sizin için yalnızca bir tehlike var: şair.

Şapkasını göğsüne dayadı teğmen, özü diledi bay Neruda'dan, indi, ezip büyükler merdivenleri. Fenerler bir bir kaybolmuştu ağaçlardan.

Ötüz yıldır aramaktayız biz böylesine tılsımlı başka sözleri uzaklaştırmak için bahçelerden askerleri.

Dr. Münevver Üçer

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk Sanat Tezhip Ana Sanat Dalı Öğretim Üyesilmek (İstanbul) Büyük Şehir Belediyesi Sanat ve Meslek Eğitimi Kursları'nda eğitimi olarak çalışıyor.

Fred Stauffer (1892-1980)

İsviçreli sanatçı Fred Stauffer'in tabloları Studen'de sanat severlere gösterime sunuldu. 60 adet olan tabloları bugün oğlu Peter Stauffer tarafından koruma altına almıştır. Sanatçı yine daha önceki sayılarda tanıttığımız İsviçreli sanatçı Hodler'in izinde çalışmış. O'nun da yaptığı çalışmalar "izlenimcilik" tarzındadır. Ülkesinin çeşitli yörelerinden resim yapar. **Münsingende Kış akşamı, Emmental Evleri, Tessin Bern'den Orman Manzaraları** gibi eserleri vardır. Mavi, eflatun, portakal ve turkuaz renklerini kullanarak doğa resimleri yapmıştır. Yaptığı tablolar Studen'de 16 Aralıkta kadar sergilenecektir.